

Bijlage bij Vlugschrift

Daklozenmonitor Groningen 2003-2011

Onderzoek en Statistiek Groningen heeft als kernactiviteiten instrumentontwikkeling voor en uitvoering van beleidsgericht onderzoek, het toegankelijk maken van grote hoeveelheden data uit verschillende bronnen, gegevensanalyse, projectevaluatie en dienstverlening bij overheidsmarketing.

Bijlage bij het Vlugschrift

Daklozenmonitor Groningen 2003-2011

Verzorgingsgebied van de centrumgemeente
Groningen

Frans Oldersma

Met medewerking van

Marcel Daalman
Willem Hartholt

Onderzoek en Statistiek Groningen
Oktober 2012

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Doel van het onderzoek	1
1.2	Opzet van de monitor	1
1.3	Voorzieningen voor daklozen	3
1.4	Opbouw van het rapport	5
2	Na huisuitzetting en detentie	7
2.1	Huisuitzettingen	7
2.2	Van huisuitzetting naar nachtopvang	9
3	Daklozen in Groningen	11
3.1	Geregistreerde daklozen en deelnemers begeleid wonen	11
3.2	Jongeren van 18 tot en met 22 jaar	18
3.3	De in- en uitstroom nader bekeken	19
4	Dagopvang en activering	23
4.1	Gebruik van dagopvangvoorzieningen	23
4.2	Activering en werkprojecten	25
4.3	Gebruik dagopvang en activering door daklozen	26
	Literatuurlijst	27
	Bijlage 1: De Voorzieningen	29
	Bijlage 2: Woningvoorraad corporaties	39

1. Inleiding

De Daklozenmonitor Groningen is een instrument dat als doel heeft het marginaliseringproces van daklozen in beeld te brengen en sluit daarbij aan op de nota "Onder Dak" (Onder Dak: Regionaal Kompas Groningen, 2008-2012). Enerzijds richt de monitor de aandacht op preventie en nazorg bij dakloosheid, anderzijds op de omvang en de kenmerken van de populatie daklozen in de stad en provincie Groningen. De monitor maakt het mogelijk om de daklozenpopulatie in de stad en de provincie Groningen langdurig te volgen en om trendverschuivingen in de omvang en samenstelling van de populatie te signaleren. Door een koppeling van bestanden bestaat inmiddels een goed beeld van de omvang en samenstelling van de populatie daklozen die gebruikmaken van voorzieningen in het verzorgingsgebied van de centrumgemeente Groningen.

Bij het opstellen van de Stedelijke Kompassen¹ hebben de centrumgemeenten Groningen, Leeuwarden, Assen en Emmen samengewerkt. Deze samenwerking komt ook tot uiting in het feit dat de centrumgemeenten Leeuwarden, Assen en Emmen in 2008 hebben besloten tot de opbouw van de daklozenmonitor, zoals die sinds 2003 door de gemeente Groningen wordt uitgevoerd. Door de opbouw van daklozenmonitoren voor de centrumgemeenten Leeuwarden, Assen en Emmen met gegevens vanaf 2006 volgen we nu de populatie (potentiële) daklozen in de drie noordelijke provincies. Daarmee brengen we ook het pendelen van de doelgroep tussen voorzieningen in de drie provincies in beeld.

1.1 Doel van het onderzoek

Het onderzoek heeft als reguliere doelstelling:

Het in kaart brengen van de omvang en samenstelling van de groep geregistreeerde daklozen in het verzorgingsgebied van de centrumgemeente Groningen in de periode van 2003-2011.

1.2 Opzet van de monitor

De gegevens voor de monitor worden verkregen door meerdere bronnen te koppelen:

- a) Registratiegegevens van de maatschappelijke opvang in de stad en de provincie Groningen; wie maakt er per dag gebruik van de opvang. Het gaat om tijdelijke opvang, langdurende opvang, vormen

¹ Zie literatuurlijst.

- van begeleid wonen en dagopvang van het Leger des Heils, Limor, Stichting Huis en Zienn.
- b) Bestanden van woningcorporaties in de stad en de provincie Groningen over het aantal huisuitzettingen (op naam) en de reden van huisuitzetting.
 - c) Gegevens over nazorg en hulpverlening aan ex-gedetineerden door het Veiligheidshuis Groningen. Als gevolg van de overgang naar een nieuw registratiesysteem kon over 2011 vooralsnog geen gegevens worden geleverd. Over deze gegevens wordt gerapporteerd in een bijlage bij het Vlugschrift Daklozenmonitor Groningen dat in 2014 verschijnt.
 - d) Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de achtergrond van de daklozen hebben we gebruikgemaakt van registratiegegevens van Stichting Maatschappelijke en Juridische Dienstverlening (MJD), Woonkans, het OGGz-team van de gemeente Groningen, de zorgcoördinatie en ambulante teams van Lentis (zorggroep Linis), Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), Christelijke verslavingszorg voor Noord Nederland van stichting Terwille, Zienn, de dienst Sociale Zaken en Werk van de gemeente Groningen en de Groningse Kredietbank (GKB). Over deze gegevens wordt gerapporteerd in een bijlage bij het Vlugschrift Daklozenmonitor Groningen dat in 2014 verschijnt.
 - e) Gegevens over deelname aan dagbestedings- en werkprojecten bij Stichting WerkPro.
 - f) De Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) speelt een belangrijke rol bij de identificatie van daklozen. Door de koppeling met de GBA is het mogelijk etniciteit, geslacht en leeftijd te bepalen.

Over het rapport

Het voorliggende rapport bevat gegevens over het aantal daklozen in het verzorgingsgebied van de centrumgemeente Groningen. In het rapport besteden we ook aandacht aan het aantal huisuitzettingen en het aantal personen dat na uitzetting gebruikmaakt van maatschappelijke nachtopvang. Daarnaast gaan we in op het aantal bezoekers van de voorzieningen voor dagopvang en de deelname aan dagbestedings- en werkprojecten.

In 2014 zal in een bijlage bij het Vlugschrift Daklozenmonitor Groningen weer aandacht worden besteed aan onder meer het aantal ex-gedetineerden dat binnen een maand na detentie overnacht in de opvang, hulpverleningscontacten, ambulante woonbegeleiding en pendeling van daklozen tussen de voorzieningen in de provincies Groningen, Drenthe en Friesland.

1.3 Voorzieningen voor daklozen

Daklozen in de stad en de provincie Groningen kunnen gebruikmaken van verschillende voorzieningen voor maatschappelijke opvang en/of hulpverlening. De instellingen die gegevens leveren voor de Daklozenmonitor zijn als volgt gegroepeerd: maatschappelijke nachtopvang, dagopvang, activering en werkprojecten, hulpverlening, ambulante woonbegeleiding, huisuitzettingen en ex-gedetineerden (zie tabel 1.1).

Bij de maatschappelijke (nacht-)opvang onderscheiden we achtereenvolgens (a) instellingen voor kortdurend verblijf en de crisisopvang, (b) instellingen voor langdurend verblijf, en (c) begeleid wonen. Met deze indeling kunnen we inzicht geven in de populatie daklozen die in de nota "Onder Dak" (Regionaal Kompas Groningen, 2008-2012; zie ook Vereniging van Nederlandse Gemeenten²) als feitelijk respectievelijk residentieel daklozen worden omschreven:

- a) Feitelijk daklozen: dit zijn personen die niet beschikken over een eigen woonruimte en die voor een slaapplek gedurende de nacht ten minste één nacht (per maand) zijn aangewezen op buiten slapen. Tot de feitelijk daklozen behoren ook personen die overnachten in de openlucht en in overdekte openbare ruimten (zoals portieken, fietsenstallingen en auto's). Ten slotte worden tot de groep feitelijk daklozen ook gerekend personen die binnen slapen in passantenverblijven van de maatschappelijke opvang of bij vrienden, kennissen of familie, zonder vooruitzicht op een slaapplek voor de daarop volgende nacht.
- b) Residentieel daklozen: tot deze groep worden gerekend personen die als bewoner staan ingeschreven bij instellingen voor maatschappelijke opvang. Het kan daarbij gaan om instellingen als internaten en sociale pensions, woonvoorzieningen op basis van particulier initiatief die zich richten op semi-permanente bewoning door daklozen en particuliere commerciële pensions waar voornamelijk daklozen wonen.

Tot de *feitelijk daklozen* rekenen we alle personen die in een kalenderjaar ten minste éénmaal gebruik hebben gemaakt van een voorziening voor kortdurend verblijf, van de crisisopvang of die bekend zijn als buitenslaper. Alle personen die gebruikmaken van een voorziening voor langdurende opvang worden beschouwd als *residentieel daklozen*. Behalve over de feitelijk en residentieel daklozen, rapporteren we in dit rapport ook over de groep gebruikers van voorzieningen voor begeleid wonen. Begeleid wonen onderscheidt zich van langdurende opvang door

² Zie Stappenplan Stedelijk Kompas: Intensivering van de aanpak van dakloosheid, uitgebracht door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (2007); zie ook Monitor Stedelijk Kompas 2010 van Planije & Tuynman, 2011.

zowel het tijdelijke karakter als de begeleiding die is gericht op uitstroom naar zelfstandig wonen.

Tabel 1.1 Organisaties¹ in de stad en in het verzorgingsgebied van de centrumgemeente Groningen die gegevens leveren voor de Daklozenmonitor

		Organisatie
1. Maatschappelijke opvang		
1a. Kortdurend verblijf en crisisopvang	A-Huis & Eemshuis Crisisopvang Leek	Stichting Huis Zienn
1b. Langdurend verblijf ²	Damsterdiephuis, De Dollard, Herediep, Prinsenstraat & Ommelanderhuis	Stichting Huis
1c. Begeleid wonen	Greidhoek & Hiddemaheerd	Limor
	Beschermde wonen	VNN
	De Buitenhuizen & De Vleugel	Zienn
	Hoendiephuis & Lauwershuis	Stichting Huis
	Interwonen & Vast en Verder	Leger des Heils
2. Dagopvang		
	De Kosterstgang	Leger des Heils
	Open Hof	Stichting Open Hof
3. Activering en werkprojecten		
		Stichting WerkPro
4. Hulpverlening³		
	Chr. Verslavingszorg voor Noord Nederland	St. Terwille
	GGZ	Lentis
	OGGz Groningen ²	GGD Groningen
	Schuldhulpverlening en budgetbeheer	GKB
	Maatschappelijke en Juridische Dienstverlening	MJD
	Verslavingszorg Noord Nederland	VNN
	Woonkans	Bureau Woonkans
5. Ambulante woonbegeleiding³		
	"10" voor Toekomst & Grijs Genoegen	Leger des Heils
	Biba Bon & Proefwoningen	Stichting Huis
	Kamers met Kansen	Campus Diep
	Thuisbegeleiding	Limor
	Woonbegeleiding	VNN
	Woonondersteuning	Zienn
6. Ex-gedetineerden³		
	Nazorg	Veiligheidshuis Groningen
7. Huisuitzettingen		
	Huisuitzettingen	corporaties ⁴ provincie Groningen
8. Uitkering³		
	Dienst Sociale Zaken en Werk	gemeente Groningen

Noten:

¹ Zie bijlage 1 voor een nadere omschrijving van de verschillende organisaties.

² GGD Groningen levert ook gegevens aan over buitenslapers die bekend zijn bij het OGGz-team van de stad Groningen.

³ Over deze gegevens rapporteren we weer in een bijlage bij het Vlugschrift Daklozenmonitor Groningen dat in 2014 verschijnt.

⁴ Zie tabel 2.1 in hoofdstuk 2 voor een overzicht van de deelnemende corporaties.

Elke centrumgemeente hanteert in het Stedelijk Kompas het onderscheid tussen feitelijk en residentieel daklozen. In de rapportages³ van de Daklozenmonitoren Fryslân, Assen en Emmen hanteren we een uniforme clustering van voorzieningen. Hiermee kan een eenduidige analyse plaatsvinden van het pendelen van daklozen tussen de drie noordelijke provincies.

1.4 Opbouw van het rapport

Het rapport is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken. In hoofdstuk 2 beschrijven we het aantal huisuitzettingen in de stad en provincie Groningen. We zetten het aantal huisuitzettingen af tegen het aantal corporatiewoningen, en vergelijken de uitkomsten met de andere drie noordelijke centrumgemeenten en de vier grote steden. Ook gaan we in op het aantal personen dat na huisuitzetting voor overnachting gebruikmaakt van opvang. In hoofdstuk 3 beschrijven we de populatie daklozen in de stad en provincie Groningen in de periode van 2003-2011. We besteden aandacht aan de samenstelling van de doelgroep daklozen en deelnemers aan begeleid wonen. In paragraaf 3.2 beschrijven het aantal 18-22 jarige daklozen jongeren. Daarnaast besteden we in paragraaf 3.3 aandacht aan de in- en uitstroom, en doorstroom van daklozen in voorzieningen voor maatschappelijke opvang in de stad en provincie Groningen. Hoofdstuk 4 gaat in op het gebruik van dagopvangvoorzieningen en de deelname aan dagbestedings- en werkprojecten.

In de bijlagen beschrijven we de instellingen die voor de monitor gegevens hebben geleverd (bijlage 1) en de woningvoorraad van woningcorporaties die aan de monitor meewerken (bijlage 2).

³ Zie literatuurlijst.

2. Na huisuitzetting

In dit hoofdstuk geven we een beschrijving van het aantal huisuitzettingen in de stad en provincie Groningen in de periode 2002-2011. We hebben ook gegevens over huisuitzettingen opgenomen over drie aangrenzende centrumgemeenten en van de vier grote steden. Daarnaast hebben we bepaald hoeveel mensen na huisuitzetting gebruikmaken van opvangvoorzieningen voor daklozen.

2.1 Huisuitzettingen

In deze paragraaf gaan we eerst in op het aantal huisuitzettingen in de stad en de provincie Groningen en de redenen daarvan. Vervolgens beschrijven we de hulpverlening die is geboden aan personen die uit huis zijn gezet en de instroom in de maatschappelijke opvang na huisuitzetting.

2.1.1 Aantal huisuitzettingen

In tabel 2.1 zetten we het aantal personen op een rij dat uit huis is gezet⁴.

Tabel 2.1 Aantal huisuitzettingen in de stad Groningen en de provincie Groningen, in de periode 2002-2011

Corporatie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stad Groningen	160	160	148	151	182	126	139	141	120	102
Provincie Groningen:										
Acantus	82	77	61	50	38	34	58	43	45	59
Lefier*	16	22	40	61	46	34	43	30	14	25
Marenland	6	5	6	6	4	4	7	4	1	10
Wierden en Borgen	8	7	16	11	12	13	8	6	6	9
Wold en Waard	16	11	10	14	13	11	9	13	12	12
Woonborg	4	4	1	0	4	1	2	2	1	2
Totaal	292	286	282	293	299	223	266	239	199	219

* Lefier is op 1 januari 2009 ontstaan door fusie van de corporaties In, Volksbelang en Wooncom. Over de periode 2002-2008 vermelden we bij Lefier het aantal personen dat door Volksbelang en Wooncom is uitgezet; gegevens over huisuitzettingen van Wooncom zijn bij ons bekend vanaf 2003.

⁴ De monitor bouwen we op door gegevens van personen te koppelen. Voor dit doel leveren ook woningcorporaties persoonsgegevens aan. In sommige gevallen ontvangen we over een huisuitzetting gegevens over meerdere personen. In voorgaande rapportages werd gerapporteerd over het aantal *personen* dat uit huis is gezet. In deze rapportage wordt het aantal daadwerkelijke huisuitzettingen gerapporteerd.

Het totale aantal huishuizingen in de stad en provincie Groningen varieert in de periode van 2002-2008 tussen 223 en 299 op jaarbasis. In 2007 daalt het aantal huishuizingen tot 223, waarna het weer oploopt tot 266 in 2008. Daarna neemt het huishuizingen af tot 199 in 2010, waarna een lichte stijging optreedt tot 219 huishuizingen in 2011. In de stad Groningen daalt het aantal personen dat uit huis wordt gezet van 182 in 2006 tot 102 in 2011.

In de provincie Groningen neemt ten opzichte van 2010 het aantal huishuizingen in 2011 toe; met name bij Acanthus, Lefier en Marenland is een duidelijke toename zichtbaar.

In tabel 2.2 geven we het percentage huishuizingen (2006-2011) weer in verhouding tot het totaal aantal corporatiewoningen in Groningen (zie bijlage 2). Daarnaast hebben we in de tabel dezelfde gegevens opgenomen over de verzorgingsgebieden van de drie aangrenzende centrumgemeenten (zie de rapportages van de Daklozenmonitoren Fryslân, Assen en Emmen) en de vier grote steden (zie de rapportage 2010 van de Monitor Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang). Over 2011 zijn van de andere gemeenten momenteel nog geen cijfers beschikbaar.

Tabel 2.2 Percentage ontruimde woningen in verhouding tot totaal aantal corporatiewoningen, naar woningcorporatie(s) in de periode 2006-2011

Plaats	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stad Groningen	0,52%	0,36%	0,40%	0,41%	0,35%	0,30%
Provincie Groningen:						
Acanthus	0,27%	0,24%	0,43%	0,32%	0,34%	0,45%
Lefier *	0,56%	0,42%	0,55%	0,38%	0,18%	0,33%
Marenland	0,18%	0,18%	0,32%	0,18%	0,05%	0,45%
Wierden en Borgen	0,24%	0,26%	0,16%	0,12%	0,12%	0,18%
Wold en Waard	0,28%	0,24%	0,19%	0,28%	0,29%	0,27%
Woonborg	0,40%	0,10%	0,20%	0,20%	0,10%	0,20%
Totaal Groningen	0,42%	0,32%	0,39%	0,35%	0,29%	0,32%
Friesland	0,36%	0,37%	0,37%	0,30%	0,28%	nb
Regio Assen	0,22%	0,31%	0,30%	0,27%	0,23%	nb
Regio Emmen	0,29%	0,19%	0,32%	0,31%	0,31%	nb
Amsterdam	0,42%	0,42%	0,43%	0,38%	0,35%	nb
Rotterdam	0,65%	0,60%	0,40%	0,38%	0,46%	nb
Den Haag	0,57%	0,57%	0,67%	0,64%	0,56%	nb
Utrecht	0,37%	0,30%	0,24%	0,15%	nb	nb

* Lefier is op 1 januari 2009 ontstaan door fusie van de corporaties In, Volksbelang en Wooncom. Over de periode 2006-2008 vermelden we bij Lefier het aandeel huishuizingen bij Volksbelang en Wooncom.

Nb = nog niet bekend.

In 2006 vinden in de stad en de provincie Groningen per duizend verhuurde corporatiewoningen gemiddeld ruim vier ontruiming plaats (0,42%). Na 2006 vindt een daling plaats tot gemiddeld ruim drie huisuitzettingen (0,32%) per duizend woningen in 2011. Met name het aandeel huisuitzettingen in de stad Groningen loopt aanzienlijk terug van 0,52% in 2006 tot 0,30% in 2011.

Over het geheel genomen is het percentage huisuitzettingen in Groningen licht hoger dan in de verzorgingsgebieden van de drie aangrenzende centrumgemeenten. Uit de cijfers van de steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht valt een dalende trend waar te nemen van het aantal huisuitzettingen bij woningcorporaties. Deze dalende trend is ook zichtbaar in het cijfermateriaal van de centrumgemeente Groningen.

2.1.2 Reden van huisuitzetting

Huurachterstand is de meest voorkomende reden waarom iemand zijn of haar huis moet verlaten. Huurachterstand is voor de verhuurder gemakkelijker aan te tonen dan bijvoorbeeld overlast. Toch gaan vaak meerdere problemen vooraf aan een daadwerkelijke huisuitzetting en gaan huurschuld en overlast daarbij vaak samen.

De corporaties hebben van het merendeel van de huisuitzettingen (72%) de reden aangeleverd. Als een reden van huisuitzetting bekend is, vormt in 2011 in 83% van de gevallen in de stad en de provincie Groningen een huurschuld de voornaamste reden van huisuitzetting; bij 17% is overlast (of een combinatie van huurschuld en overlast) de reden voor uitzetting.

Voor alle huisuitzettingen in de stad Groningen in 2011 vormt een huurschuld 85% van de gevallen de reden voor uitzetting. De overige huisuitzettingen (15%) vinden plaats in verband met overlast over een combinatie van overlast en huurschuld.

2.2 Van huisuitzetting naar nachtopvang

Van alle personen die in de periode 2003-2009 uit huis zijn gezet, zijn we nagegaan hoeveel er maximaal één jaar voor of na uitzetting gebruik zijn gaan maken van de maatschappelijke nachtopvang. Hierbij laten we huisuitzettingen in 2011 buiten beschouwing, omdat voor dit rapport nog geen gegevens over het gebruik van nachtopvangvoorzieningen in 2012 beschikbaar zijn.

Van alle 1.213 personen die in de periode 2003-2010 in de stad Groningen uit huis zijn gezet, maken 145 personen (12%) binnen een jaar na de huisuitzetting gebruik van een opvangvoorziening. Tweeëntwintig personen (2%) overnachten in het jaar, voorafgaand aan de uitzetting in een opvangvoorziening. Van de personen die binnen een jaar na huisuitzetting gebruikmaken van een nachtopvangvoorziening, doet 53%

dat binnen één maand na de uitzetting. De overige personen overnachten tussen de twee en zes maanden na uitzetting (27%) of tussen de zeven en twaalf maanden (20%) na uitzetting in een nachtopvang.

Bij een huisuitzetting in de provincie Groningen in de periode 2003-2010 (in totaal 1.091 personen) maken in totaal 65 personen (6%) binnen een jaar na de uitzetting gebruik van een opvangvoorziening voor overnachting.

3. Daklozen in Groningen

In dit hoofdstuk geven we een beschrijving van de populatie geregistreerde daklozen en deelnemers aan begeleid wonen in de stad en provincie Groningen over een periode van acht jaar (2003-2011). We gaan in op omvang en samenstelling van de populatie daklozen en het gebruik van de verschillende voorzieningen.

3.1 Geregistreerde daklozen en deelnemers begeleid wonen

In deze paragraaf beschrijven we de doelgroepen feitelijk en residentieel daklozen en de deelnemers aan voorzieningen voor begeleid wonen.

Hierbij merken we op dat buitenslapers worden meegeteld bij het aantal feitelijk daklozen (in de volgende twee subparagrafen). Aangezien van buitenslapers niet op dagniveau bekend is wanneer zij buiten hebben geslapen, kunnen we deze groep personen niet betrekken in de analyses waarin we bijvoorbeeld het aantal daklozen per dag bepalen, de in- en uitstroom, en hulpverleningscontacten op de eerste dag van dakloosheid.

3.1.1 Omvang doelgroepen

Voordat we ingaan op het verblijf binnen de maatschappelijke opvang, verduidelijken we eerst het aantal geregistreerde daklozen dat we in de monitor betrekken. We hebben in tabel 3.1 het aantal feitelijk en residentieel daklozen per jaar (van 2003-2011) op een rij gezet. De tabel vermeldt ook het totaal aantal gebruikers van begeleid wonen.

Tabel 3.1 Aantal geregistreerde feitelijk en residentieel daklozen en deelnemers aan begeleid wonen in de provincie Groningen, in de periode 2003-2011

Aantal unieke personen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Feitelijk daklozen	657	655	577	627	644	665	687	679	741
Residentieel daklozen	135	151	178	180	154	149	163	162	153
<i>Totaal daklozen</i>	<i>767</i>	<i>764</i>	<i>718</i>	<i>762</i>	<i>767</i>	<i>783</i>	<i>807</i>	<i>800</i>	<i>852</i>
Deelnemers begeleid wonen	87	82	81	101	147	213	193	219	245

Noot: Sommige personen maken in een kalenderjaar gebruik van meerdere opvangvoorzieningen, waardoor het totaal aantal unieke daklozen lager is dan de som van het aantal feitelijk en residentieel daklozen.

In tabel 3.1 zien we dat het aantal geregistreerde daklozen na 2003 afneemt van 767 tot 718 daklozen in 2005, waarna het aantal daklozen weer toeneemt tot 852 in 2011. Met name het aantal feitelijk daklozen neemt toe van 577 in 2005 tot 741 feitelijk daklozen in 2011. Daarentegen neemt het aantal residentieel daklozen na 2005 af van 178 tot 153 in 2011.

Het gebruik van voorzieningen voor begeleid wonen is in de periode 2003-2011 aanzienlijk gestegen van 87 personen in 2003 tot 245 deelnemers in 2011.

In tabel 3.2 staat het aantal personen dat gebruikmaakt van voorzieningen voor maatschappelijke opvang en begeleid wonen naar twee leeftijdscategorieën: personen tot en met 17 jaar en personen van 18 jaar en ouder. Uit de tabel blijkt dat nagenoeg alle residentieel daklozen 18 jaar of ouder zijn. Van de 741 feitelijk daklozen die in 2011 gebruikmaken van een opvangvoorziening in de provincie Groningen zijn 62 personen (8%) jonger dan 18 jaar. Het betreft voornamelijk jongeren die samen met één of met beide ouders onderdak krijgen in Crisisopvang Leek. Ook onder de deelnemers aan begeleid wonen bevinden zich jongeren onder de 18 jaar. Deze jongeren verblijven in het Hoendiephuis of hebben een plek gevonden bij Vast en Verder dat opvang biedt aan jongeren tot en met 23 jaar.

In paragraaf 3.2 gaan we dieper in op het aantal jongeren van 18 tot en met 22 jaar die gebruik hebben gemaakt van een voorziening voor nachtopvang.

Tabel 3.2 Aantal geregistreerde feitelijk en residentieel daklozen en deelnemers aan begeleid wonen in de provincie Groningen, naar leeftijdscategorie, in de periode 2003-2011

Aantal unieke personen Leeftijdscategorie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Feitelijk daklozen									
<i>onbekend</i>	14	11	6	6	7	12	6	3	3
0-17 jaar	39	57	47	47	55	54	50	48	62
18 jaar en ouder	604	587	524	574	582	599	631	627	676
Residentieel daklozen									
0-17 jaar	1	-	-	-	-	-	1	-	-
18 jaar en ouder	134	151	178	180	154	149	162	162	153
Totaal daklozen									
<i>onbekend</i>	14	11	6	6	7	12	6	3	3
0-17 jaar	40	57	47	47	55	54	51	48	62
18 jaar en ouder	713	696	665	709	705	716	750	748	787
Deelnemers begeleid wonen									
<i>onbekend</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1
0-17 jaar	-	-	-	2	7	6	-	6	6
18 jaar en ouder	87	82	81	99	140	207	193	213	238

Noot: Sommige personen maken in een kalenderjaar gebruik van meerdere opvangvoorzieningen, waardoor het totaal aantal feitelijk en residentieel daklozen lager is dan de som van het aantal feitelijk en residentieel daklozen.

3.1.2 Gebruik van opvangvoorzieningen

Daklozen kunnen gebruikmaken van verschillende typen opvang in de stad en provincie Groningen. We gaan in op het gebruik van de verschillende opvangvoorzieningen. Daarnaast besteden we aandacht aan buitenslapers die bekend zijn bij het OGGz-team van de GGD Groningen.

In tabel 3.3 geven we het aantal buitenslapers en het gebruik van de verschillende opvangvoorzieningen in de stad en provincie Groningen weer in absolute aantallen. Het gaat om geregistreerde daklozen die voor een paar nachten gebruikmaken van een opvangvoorziening maar ook om daklozen die een heel kwartaal of een heel jaar aaneengesloten in een opvangvoorziening verblijven (of buiten slapen).

Tabel 3.3 Aantal personen in opvangvoorzieningen (of bekend als buitenslaper) in de provincie Groningen, in de periode 2003-2011

Type opvangvoorziening	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Feitelijk daklozen:									
A-Huis	319	279	280	289	287	298	295	313	334
Eemshuis	117	107	103	123	125	116	150	153	160
Crisisopvang Leek	270	307	232	272	282	306	299	275	296
Buitenslapers ¹	30	27	12	6	10	22	23	28	38
Residentieel daklozen:									
Damsterdiephuis	-	-	-	16	19	21	19	20	16
De Dollard ²	1	8	9	9	10	12	15	19	19
De Terebinten ³	8	9	23	20	-	-	-	-	-
Woonv. Hiddemaheerd ⁴	16	25	27	25	28	30	32	31	29
Ommelanderhuis	69	72	73	67	64	58	65	64	64
Pension Boterdiep ⁵	23	19	19	17	-	-	-	-	-
Woonv. Boscherstraat ⁴	23	29	31	37	39	38	40	30	29
Deelnemers begeleid wonen:									
Beschermd wonen VNN	-	-	-	-	-	30	31	35	42
De Buitenhuizen	1	1	3	3	7	16	13	16	19
De Vleugel	1	1	1	1	11	34	39	35	39
Hoendiephuis	64	56	56	54	59	57	44	47	52
InterWonen	-	-	-	-	-	-	-	24	31
Lauwershuis	23	27	24	28	26	28	22	25	25
Vast en Verder	-	-	-	19	46	54	52	48	41

Noten: ¹ Het betreft buitenslapers die bekend zijn bij het OGGz-team van de stad Groningen wanneer het protocol Winterregeling Maatschappelijke Opvang van kracht is. ² Ook Herediep en Prinsenstraat. ³ Over De Terebinten zijn na 2006 geen gegevens beschikbaar gesteld. ⁴ Woonvoorziening Hiddemaheerd, en Woonvoorziening Burgemeester Bosscherstraat (voorheen Greidhoek). ⁵ Pension Boterdiep is in 2007 opgeheven.

Het A-Huis, het Eemshuis en Crisisopvang Leek zijn relatief grote opvangvoorzieningen waar daklozen kortdurend verblijven. Dit vertaalt zich in de grote groepen die van deze voorzieningen gebruikmaken. De in- en uitstroom bij deze voorzieningen is groot.

Het aantal personen dat heeft geslapen in het A-Huis, is in de afgelopen jaren licht gestegen; in 2011 maken 334 personen ten minste één nacht gebruik van het A-huis. Het aantal personen dat gebruikmaakt van het Eemshuis neemt toe van 116 personen in 2008 tot 160 in 2011. Het aantal gebruikers van Crisisopvang Leek fluctueert: in 2011 maken 296 personen gebruik van deze opvang.

De GGD Groningen levert jaarlijks een lijst met namen aan van zogenaamde buitenslapers in de stad Groningen die geen gebruikmaken van nachtopvang. In 2003 werden er nog 30 personen geteld. In 2006 is het aantal gedaald naar 6 buitenslapers, waarna het aantal buitenslapers dat wordt geteld toeneemt tot 38 personen in 2011.

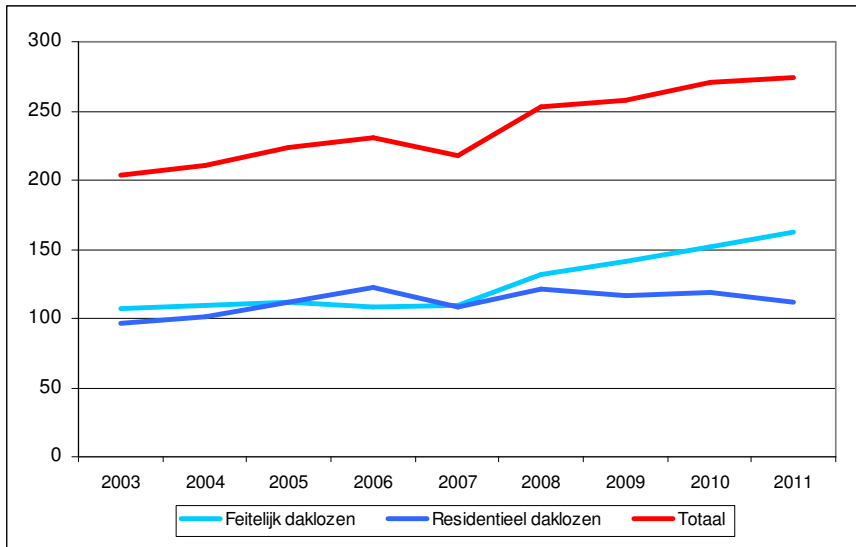
Het aantal residentieel daklozen lijkt af te nemen van 178 in 2005 tot 153 in 2011. Vanaf 2007 stelt De Terebinten geen gegevens meer beschikbaar voor de monitor en in dat zelfde jaar is Pension Boterdiep opgeheven. Wanneer we het aantal residentieel daklozen vanaf 2007 bekijken, dan blijkt dit aantal te fluctueren tussen 153 en 163. In 2007 maakten nagenoeg evenveel residentieel daklozen (154) gebruik van een opvangvoorziening als in 2011 (153).

3.1.3 Gebruik van opvangvoorzieningen per dag

Per opvangvoorziening wordt per nacht geregistreerd wie ervan gebruikmaakt. Het aantal gebruikers is grotendeels afhankelijk van het aantal beschikbare plaatsen.

Figuur 3.1 geeft per nacht het gemiddeld aantal feitelijk en residentieel daklozen weer. Het gaat daarbij om overnachtingen in voorzieningen voor kortdurende opvang en crisisopvang door feitelijk daklozen, en om langdurende opvang van residentieel daklozen. Uit de figuur blijkt dat in de periode 2003-2011 het aantal daklozen dat overnacht in een opvangvoorziening oploopt.

Figuur 3.1 Aantal feitelijk en residentieel daklozen dat dagelijks overnacht in een Groningse opvangvoorziening, in de periode 2003-2011

De toename die zichtbaar is in de bovenstaande figuur blijkt ook uit tabel 3.4 waarin is opgenomen het gemiddeld aantal personen dat per nacht gebruikmaakt van een nachtopvangvoorziening in de provincie Groningen in de periode 2003-2011.

Tabel 3.4 Gemiddeld aantal feitelijk en residentieel daklozen per nacht in Groningse opvangvoorzieningen, in de periode 2003-2011

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Feitelijk daklozen	108	110	111	108	109	131	141	152	162
Residentieel daklozen	96	100	112	123	109	122	117	119	112
<i>Totaal daklozen</i>	<i>203</i>	<i>210</i>	<i>224</i>	<i>231</i>	<i>218</i>	<i>253</i>	<i>258</i>	<i>271</i>	<i>274</i>

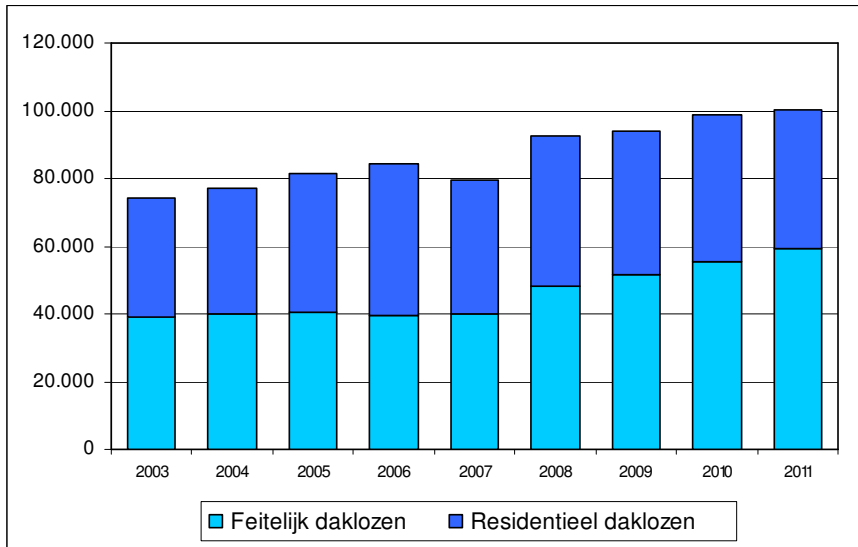
* Door afronding kan het totaal gemiddelde afwijken van de som van het gemiddeld aantal feitelijk en residentieel daklozen.

Uit de tabel blijkt dat in het jaar 2003 nog gemiddeld per nacht 203 daklozen gebruikmaken van een van de opvangvoorzieningen in de stad en provincie Groningen. In 2011 is dit gemiddeld aantal daklozen opgelopen tot 274. Daarbij gaat het in 2011 om gemiddeld 162 feitelijk daklozen en 112 residentieel daklozen.

3.1.4 Aantal overnachtingen van daklozen

Figuur 3.2 geeft weer het totaal aantal overnachtingen per kalenderjaar. Het betreft hier de overnachtingen van feitelijk en residentieel daklozen in een opvangvoorziening in het verzorgingsgebied van de centrumgemeente Groningen. In 2003 bedraagt het totale aantal overnachtingen van de 767 daklozen nog 74.305. In 2011 sliepen de 852 daklozen in totaal 100.075 nachten in een opvangvoorziening.

Figuur 3.2 Totaal aantal overnachtingen door feitelijk en residentieel daklozen in Groningse opvangvoorzieningen, per jaar in de periode 2003-2011

Wanneer 852 daklozen in 2011 in totaal 100.075 keer overnachten in een opvangvoorziening, dan kan worden uitgerekend dat een dakloze in 2011 gemiddeld 117 keer een nacht doorbrengt in de opvang. In tabel 3.5 is over de periode 2003-2011 weergegeven het gemiddeld aantal overnachtingen per jaar van feitelijk en residentieel daklozen, en van de totale groep (feitelijk en residentieel) daklozen.

Tabel 3.5 Gemiddeld aantal overnachtingen van feitelijk en residentieel daklozen in Groningse opvangvoorzieningen, per kalenderjaar in de periode 2003-2011

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Feitelijk daklozen	60	61	71	63	62	72	75	82	80
Residentieel daklozen	260	244	230	248	257	298	262	268	268
<i>Totaal daklozen</i>	<i>97</i>	<i>101</i>	<i>114</i>	<i>111</i>	<i>104</i>	<i>118</i>	<i>117</i>	<i>124</i>	<i>117</i>

Uit de tabel wordt duidelijk dat in de periode het aantal overnachtingen door de totale groep daklozen in een jaar toeneemt van gemiddeld 97 in 2003 tot 117 in 2011. Het gemiddeld aantal van 117 overnachtingen door daklozen in 2011 is lager dan het gemiddelde aantal van 124 in 2010.

Het aantal nachten dat feitelijk daklozen in een kalenderjaar doorbrengen in een opvang stijgt van gemiddeld 60 nachten in 2003 tot 80 in 2011. Ten opzichte van 2010, is het gemiddeld aantal overnachtingen van feitelijk daklozen in 2011 licht gedaald van 82 naar 80. Residentieel daklozen brengen in 2003 gemiddeld 260 nachten per jaar door in de

opvang. Na 2003 loopt het gemiddeld aantal overnachtingen op naar gemiddeld 298 overnachtingen in 2008. Na 2008 neemt het gemiddeld aantal overnachtingen door residentieel in een jaar af tot 268 in 2010 en 2011.

3.1.5 Achtergrondkenmerken van daklozen

In deze subparagraaf gaan we in op de achtergrondkenmerken van de feitelijk daklozen (kortdurende en crisisopvang), de residentieel daklozen (langdurende opvang) en de deelnemers aan begeleid wonen. We geven in tabel 3.6 de de etnische achtergrond⁵, de verhouding tussen mannen en vrouwen en de leeftijdsverdeling weer van alle personen binnen deze groepen in het laatste jaar (2011) waarover we in deze rapportage gegevens verzamelen.

In tabel 3.6 zien we dat in 2011 van een derde van de feitelijk daklozen geen etnische achtergrond kan worden vastgesteld. Voor de monitor beschikken we over gegevens uit de GBA van de gemeenten Groningen en Hoogezand-Sappemeer. Daardoor kunnen we de gegevens van daklozen koppelen aan de gegevens uit de GBA, waaronder ook etniciteit. Niet iedereen is echter terug te vinden in de beschikbare GBA-gegevens waardoor we de etniciteit van een aantal personen niet kunnen vaststellen.

Tabel 3.6 Achtergrondkenmerken van daklozen en deelnemers aan begeleid wonen in 2011

Kenmerken	Feitelijk daklozen		Residentieel daklozen		Deelnemers Begeleid wonen	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Autochtoon	312	42%	103	67%	122	50%
Niet-westers allochtoon	131	18%	23	15%	48	20%
Westers allochtoon	57	8%	10	7%	23	9%
Onbekend	241	32%	17	11%	52	21%
Man	569	77%	133	87%	203	83%
Vrouw	169	23%	20	13%	42	17%
Onbekend	3	0%	0	0%	0	0%
Jonger dan 18 jaar	62	8%	0	0%	6	2%
18 t/m 22	56	8%	3	2%	61	25%
23 t/m 34	182	25%	37	24%	82	34%
35 t/m 44	213	29%	39	26%	48	20%
45 t/m 54	165	22%	39	26%	31	13%
55 en ouder	60	8%	35	23%	16	7%
Onbekend	3	0%	0	0%	1	0%

Noot: De leeftijd van de persoon is berekend op 31 december 2011. Door afronding kan het totaal afwijken van 100%.

⁵ We hebben een onderscheid gemaakt tussen westerse en niet-westerse allochtonen. Tot de westerse herkomstlanden worden gerekend alle landen in Europa (maar zonder Turkije), Noord-Amerika, Oceanië, Japan en Indonesië (met inbegrip van het voormalig Nederlands-Indië). De niet-westerse herkomstlanden zijn Turkije en alle landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (met uitzondering van Japan en Indonesië).

Voor zover de etnische achtergrond wel bekend is, blijkt 42% van de feitelijk daklozen een Nederlandse achtergrond te hebben. Ook een ruime meerderheid van de residentieel daklozen (67%) heeft een Nederlandse achtergrond.

Uit tabel 3.6 blijkt verder dat het aandeel vrouwen het grootst is onder de feitelijk daklozen, dat wil zeggen de gebruikers van de kortdurende en crisisopvang (23%). Vooral de Crisisopvang Leek wordt relatief veel gebruikt door vrouwen. Daarnaast zien we dat 8% van de feitelijk daklozen jonger is dan 18 jaar. Het betreft vooral jonge gebruikers van Crisisopvang Leek, die in de meeste gevallen samen met één of met beide ouders een plek zoeken in de crisisopvang.

3.2 Jongeren van 18 tot en met 22 jaar

In juni 2010 heeft het ministerie van VWS de definitie van zwerfjongeren herzien, waarbij met name de leeftijd is bijgesteld: zwerfjongeren zijn feitelijk of residentieel daklozen onder de 23 jaar met meervoudige problemen. Daarom beschrijven we in deze paragraaf het aantal feitelijk en residentieel daklozen van 0-17 jaar en van 18-22 jaar die gebruik hebben gemaakt van maatschappelijke opvang in de provincie Groningen. In tabel 3.7 zien we het aantal jongeren tot en met 22 jaar die in de periode van 2003-2011 gebruik hebben gemaakt van een voorziening voor nachtopvang.

Tabel 3.7 Aantal feitelijk en residentieel daklozen tot en met 22 jaar, in de periode 2003-2011

Opvangvoorzieningen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Feitelijk daklozen</i>									
Jonger dan 18 jaar	39	57	47	47	55	54	50	48	62
18 t/m 22 jaar	63	56	31	47	60	50	42	53	56
<i>Residentieel daklozen</i>									
Jonger dan 18 jaar	1	-	-	-	-	-	1	-	-
18 t/m 22 jaar	1	3	6	4	1	1	7	4	3
<i>Totaal aantal unieke personen</i>									
Jonger dan 18 jaar	40	57	47	47	55	54	51	48	62
18 t/m 22 jaar	64	58	37	51	61	51	48	57	59

Noot: De leeftijd van de jongeren is berekend op 31 december van het betreffende jaar. Sommige jongeren maken in een jaar gebruik van meerdere opvangvoorzieningen, waardoor het totaal aantal daklozen lager is dan de som van het aantal feitelijk en residentieel daklozen.

Uit tabel 3.7 blijkt dat het aantal jongeren van 18 tot en met 22 jaar dat in een jaar ten minste één nacht van een opvangvoorziening gebruikmaakt, in de periode 2003-2011 varieert tussen de 37 en 64. Terwijl in 2003 64 jongeren van 18 tot en met 22 jaar gebruikmaken van een opvangvoorziening, loopt dit aantal licht terug naar 59 zwerfjongeren in 2011.

Het aantal jongeren is al in subparagraaf 3.1.1 (zie tabel 3.1) gepresenteerd. Jongeren onder de 18 jaar maken vooral gebruik van de crisisopvang. Het betreft hier voornamelijk jongeren die samen met één of met beide ouder(s) gebruikmaken van een opvangvoorziening. De voorzieningen voor langdurende opvang bieden in zeer beperkte mate onderdak aan jongeren.

In tabel 3.8 zien we het aantal jongeren van 0-17 jaar en van 18-22 jaar die in de periode van 2003-2011 hebben deelgenomen aan begeleid wonen in de provincie Groningen. Deze tabel laat zien dat het aantal jongeren van 18 tot en met 22 jaar dat onder begeleiding woont, ruim verdubbelt van 26 in 2003 tot 61 in 2011.

Tabel 3.8 Deelnemers aan begeleid wonen van 18 tot en met 22 jaar, in de periode 2003-2011

Deelnemers begeleid wonen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Jonger dan 18 jaar	-	-	-	2	7	6	-	6	6
18 t/m 22 jaar	26	24	32	51	66	74	60	54	61

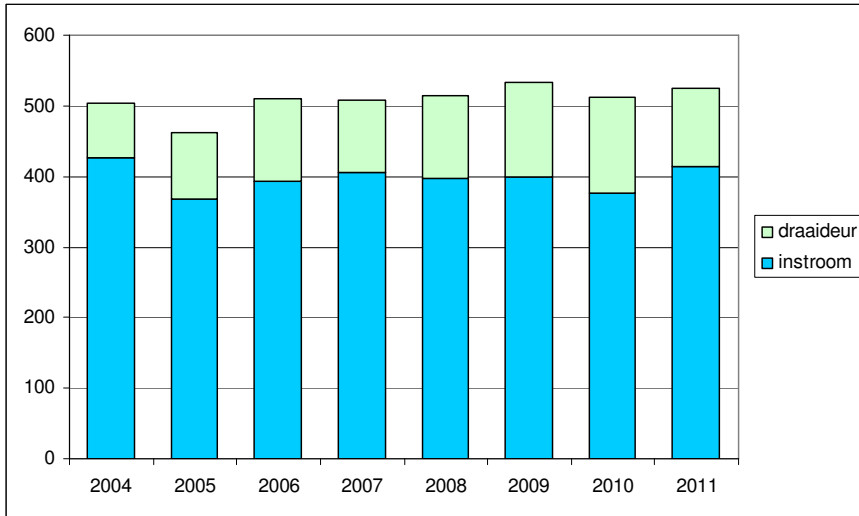
3.3 De in- en uitstroom nader bekeken

In deze paragraaf gaan we in op de in- en uitstroom van feitelijk en residentieel daklozen in de voorzieningen voor maatschappelijke opvang in de stad en provincie Groningen.

Nieuwe instroom versus 'draaideurinstroom'

Sommige personen stromen meerdere keren in. Van elke persoon kunnen we de datum van de eerste overnachting bepalen, voor zover deze overnachting plaatsvindt in de periode 2004-2011. Deze eerste overnachting tellen we als nieuwe instroom. Om de 'draaideurinstroom' te kunnen bepalen, hanteren we een criterium van een halfjaar. De instroom van een persoon die opnieuw gebruikmaakt van een voorziening voor nachtopvang na een onderbreking van ten minste een half jaar, tellen we dan als draaideurinstroom. Dit betekent dat we nieuwe instroom niet adequaat kunnen vaststellen in de eerste zes maanden van 2003, omdat we daarvoor gegevens nodig hebben over overnachtingen in 2002 (n.b. we hebben gegevens vanaf januari 2003). Daarom beschrijven we de nieuwe instroom en de draaideurinstroom per jaar (zie figuur 3.3). Van alle instroom in de periode 2004-2011 bestaat 22% uit draaideurinstroom.

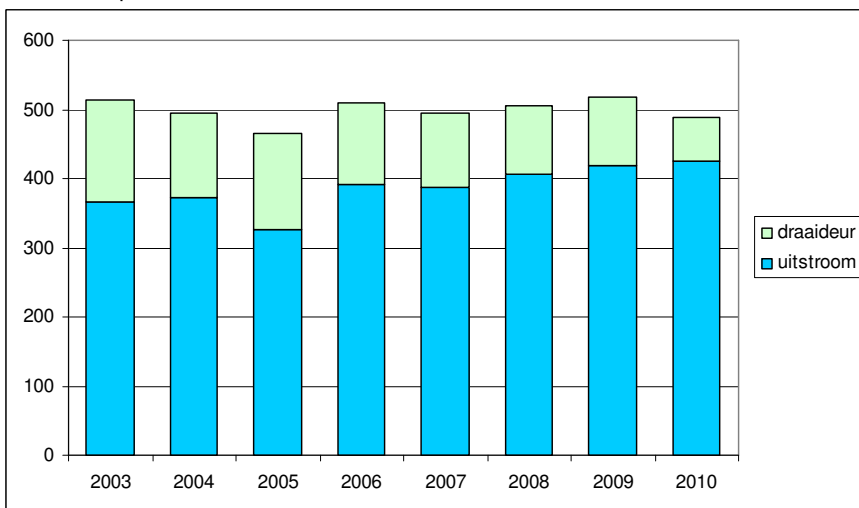
Figuur 3.3 Nieuwe en 'draaideurinstroom' van daklozen in de periode 2004-2011

Permanente uitstroom versus 'draaideuruitstroom'

Bij uitstroom uit de maatschappelijke opvang maken we onderscheid tussen permanente uitstroom en 'draaideuruitstroom'. Van permanente uitstroom is sprake als we een persoon na uitstroom geen gebruik meer zien maken van de opvang (tot zover de monitor loopt). Figuur 3.4 geeft de uitstroom grafisch weer. Omdat we nog niet beschikken over de gegevens van 2012, laten we in de figuur 2011 buiten beschouwing. Van alle uitstroom in de periode 2003-2010 bestaat 78% uit permanente uitstroom. De figuren 3.3 en 3.4 laten zien dat jaarlijks de instroom nagenoeg even groot is als de uitstroom.

Figuur 3.4 Permanente uitstroom en 'draaideuruitstroom' van daklozen in de periode 2003-2010

Doorstroom

In tabel 3.9 laten we de doorstroom zien van daklozen tussen de voorzieningen voor kortdurende nachtopvang, crisisopvang, langdurende opvang en begeleid wonen (zie voor de groepering van de afzonderlijke voorzieningen tabel 1.1 in hoofdstuk 1). In de tabel geven we het aantal personen weer dat gebruikmaakt van een groep voorzieningen op twee opeenvolgende momenten. Verticaal staan de instellingen waar mensen vandaan komen en horizontaal waar zij naartoe zijn gegaan. In de tabel maken we onderscheid tussen de groep feitelijk daklozen die hun verblijf in de maatschappelijke opvang starten in de nachtopvang en/of een crisisopvang, en residentieel daklozen die gebruikmaken van langdurende opvang.

Tabel 3.9 Stromingen door de voorzieningen in de periode 2003-2011

Naar → Van ↓	Nachtopvang	Crisisopvang	Langdurende opvang	Begeleid wonen
Nachtopvang	1890	116	173	160
Crisisopvang	132	2047	65	188
Langdurende opvang	58	22	518	25
Begeleid wonen	56	38	29	790

In de periode 2003-2011 zijn in totaal 1890 personen ingestroomd in de nachtopvang. Na een verblijf in de nachtopvang stromen 132 personen (6%) door naar een crisisopvang en 173 personen (9%) naar instellingen voor langdurende opvang. In totaal 160 personen (9%) stromen na een verblijf in de nachtopvang door naar begeleid wonen.

Na een verblijf in de crisisopvang stromen in de periode 2006-2011 in totaal 132 gebruikers (6%) van de crisisopvang door naar de nachtopvang, 65 personen (3%) gaan gebruikmaken van een voorziening voor langdurende opvang en 188 personen (9%) worden deelnemer aan begeleid wonen.

Van voorzieningen voor langdurende opvang wordt gebruikgemaakt door residentieel daklozen. Na een verblijf in een langdurende opvangvoorziening in de periode 2003-2011 maken 58 residentieel daklozen (11%) ook gebruik van de kortdurende nachtopvang en 22 (4%) van crisisopvang. In totaal 25 residentieel daklozen (5%) stromen door naar begeleid wonen.

Doorstroom van deelnemers van begeleid wonen naar voorzieningen voor maatschappelijke opvang in de provincie Groningen vindt ook plaats. Van de nachtopvang of crisisopvang maken 56 (7%) respectievelijk 38 deelnemers (5%) gebruik, en naar langdurende opvang stromen 29 deelnemers (4%) door.

4. Dagopvang en activering

Met het oog op preventiemogelijkheden is het interessant om zicht te krijgen op het gebruik van dagopvangvoorzieningen. Daarnaast besteden we aandacht aan projecten voor werkgerelateerde activering en dagbesteding op verschillende locaties van Stichting WerkPro. In dit hoofdstuk presenteren we de gegevens over de periode 2003-2011.

4.1 Gebruik van dagopvangvoorzieningen

De dagopvang in Groningen wordt bezocht door mensen die incidenteel langskomen, maar kent ook haar min of meer 'vaste klanten'. Tabel 4.1 geeft een overzicht van het aantal unieke bezoekers per jaar. Het aantal unieke bezoekers telt niet op tot de totalen van beide dagopvangvoorzieningen. Op dezelfde dag kan iemand zowel De Kostersgang bezoeken als ook de Open Hof. Zoals te verwachten is, heeft een deel van de populatie een bezoek gebracht aan beide gelegenheden.

Tabel 4.1 Aantal unieke bezoekers per jaar, in de periode 2003-2011

Dagopvang	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
De Kostersgang	675	523	467	427	433	457	517	462	437
Open Hof	859	754	703	691	789	723	739	845	735
Totaal aantal unieke bezoekers	1123	945	878	839	989	971	1038	1120	953

Noot: Sommige personen maken in een kalenderjaar gebruik van beide dagopvangvoorzieningen, waardoor het totaal aantal unieke bezoekers lager is dan de som van het aantal bezoekers van de afzonderlijke voorzieningen.

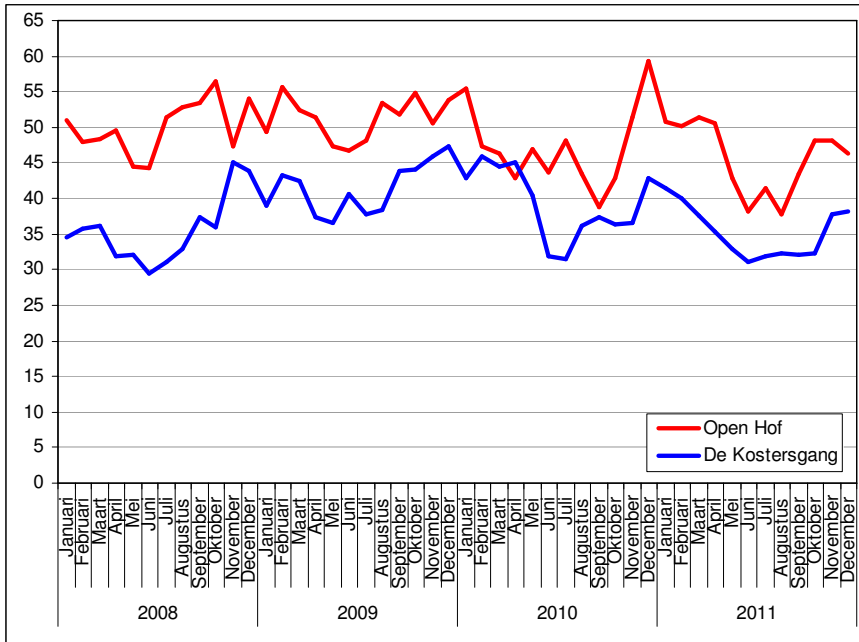
Uit tabel 4.1 blijkt dat de stijgende lijn in het aantal bezoekers van een dagopvang in de laatste jaren in 2011 niet wordt doorgezet. In 2003 telden we in totaal 1123 bezoekers van een of beide dagopvangvoorzieningen. Daarna neemt het aantal bezoekers af tot 839 personen in 2006, waarna het aantal bezoekers van een dagopvang toeneemt tot 1120 personen in 2010. In 2011 tellen we in totaal 953 unieke personen die een bezoek hebben gebracht aan een of beide dagopvangvoorzieningen.

In vergelijking met 2010, zien we dat met name het aantal bezoekers van de Open Hof in 2011 afneemt van 845 in 2010 tot in totaal 735 personen in 2011. Het bezoekersaantal van De Kostersgang loopt terug van 517 personen in 2009 naar 462 in 2010, en vervolgens tot in totaal 437 personen in 2011.

Gebruik per dag

Figuur 4.1 geeft het gemiddeld aantal dagelijkse bezoekers per maand weer⁶. Uit de figuur blijkt dat het aantal bezoekers aanzienlijk fluctueert en na de zomermaanden oploopt.

Figuur 4.1 Gebruik dagopvangvoorzieningen in de periode 2008-2011

Uit verdere analyses van het gemiddeld aantal bezoekers per dag (het daggemiddelde) blijkt dat het bezoekersaantal van beide voorzieningen voor dagopvang afneemt. Zo blijkt uit tabel 4.2 dat het aantal personen dat gemiddeld per dag één of beide voorzieningen bezoekt, afneemt van 79 in 2005 tot 67 in 2011. Deze afname is ook zichtbaar bij de daggemiddelden van beide afzonderlijke dagopvangvoorzieningen.

Tabel 4.2 Gemiddeld aantal bezoekers per dag, in de periode 2003-2011

Dagopvang	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
De Kostenrgang	53	45	46	40	38	36	42	39	35
Open Hof	54	49	53	54	52	50	51	47	46
Totaal aantal bezoekers	79	74	79	77	74	67	70	69	67

⁶ Het daggemiddelde is berekend over alle dagen waarop meer dan vijf bezoekers zijn geteld; op de andere dagen is geen bruikbare registratie gevoerd of was de dagopvang gesloten.

Uit tabel 4.2 blijkt dat de Kostenrgang in 2003 dagelijks gemiddeld door 53 personen per dag werd bezocht, terwijl dit aantal in 2011 is teruggelopen tot 35. Het gemiddeld aantal bezoekers van de Open Hof vertoont ook een lichte afname van gemiddeld 54 in 2003 naar 46 bezoekers per dag in 2011.

4.2 Activering en werkprojecten

De Stichting WerkPro organiseert meerdere activiteiten waaraan een aantal daklozen deelneemt. Dit zijn:

- De Riepe, straatmagazine voor Noord-Nederland.
- De Wasplaats, een instelling waar aan bewoners van de nachtopvang een vorm van dagbesteding wordt aangeboden. Activiteiten zijn bijvoorbeeld wassen en strijken en baliewerkzaamheden.
- Groenwerk, een dagbestedingsproject voor personen met een ernstig drankprobleem.
- Het Tussenhuis waarin deelnemers aan het Twaalfde Huis en Groenwerk die zich kunnen en willen ontwikkelen richting arbeid, een vervolgstap krijgen aangeboden.
- Het Twaalfde Huis, een dagbestedingsproject met een houtwerkplaats, fietsenmakerij en naaiatelier.

Tabel 4.3 geeft het aantal deelnemers aan de diverse activiteiten weer op jaarbasis. Na 2005 daalt het aantal deelnemers van 238 tot 151 personen in 2009. Daarna neemt het aantal deelnemers aan WerkPro-activiteiten toe tot 198 personen in 2011.

Tabel 4.3 Aantal deelnemers aan activiteiten van WerkPro in de periode 2003-2011

WerkPro activiteiten	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
De Riepe	93	Nb	83	73	33	29	29	20	20
De Wasplaats	11	Nb	19	14	12	12	11	9	9
Groenwerk	9	Nb	33	27	28	22	23	27	27
Het Tussenhuis	-	-	-	-	16	25	15	8	8
Het Twaalfde Huis	78	118	112	112	120	101	74	88	88
Overige activiteiten	9	10	14	14	20	25	25	34	72
Totaal aantal unieke personen	200	128	238	232	204	187	151	165	198

Noot: Enkele personen nemen in een kalenderjaar deel aan meerdere activiteiten, waardoor het totale aantal unieke deelnemers lager is dan de som van het aantal deelnemers aan afzonderlijke activiteiten. Nb = niet bekend.

4.3 Gebruik dagopvang en activering door daklozen

We zijn nagegaan hoeveel daklozen voor of na hun eerste overnachting zijn begonnen met het bezoeken van een dagopvang en deelnemen aan een dagbestedingsproject bij WerkPro. We beperken ons tot de feitelijk en residentieel daklozen die op het moment van de eerste overnachting ten minste 18 jaar zijn (3249 respectievelijk 510 personen).

Uit tabel 4.4 blijkt dat 37% van de daklozen een dagopvang bezoeken in Groningen voor en na het eerste gebruik van de nachtopvang. Van alle feitelijk en residentieel daklozen neemt 11% deel aan een activerings- en dagbestedingsprogramma bij WerkPro.

Tabel 4.4 Percentage door feitelijk en residentieel daklozen in de periode 2003-2011 dat gebruikmaakt van een dagopvang of dagbesteding, voor en na de eerste overnachting in een opvangvoorziening

	Start voor eerste nacht verblijf	Start na eerste nacht verblijf	Geen
Feitelijk daklozen			
Dagopvang	18%	20%	62%
WerkPro	3%	8%	89%
Residentieel daklozen			
Dagopvang	28%	15%	57%
WerkPro	7%	11%	81%
Totaal			
Dagopvang	17%	20%	63%
WerkPro	3%	8%	89%

Literatuurlijst

Beukeveld, M.T.G., & F.L. Oldersma (2009). *Dak- en thuisloos in Groningen: Dak- en thuislozenmonitor 2007*. Groningen: Bureau Onderzoek/Zodiak, Grafisch Bedrijf.

Beukeveld, M.T.G., & F.L. Oldersma (2010). *Zicht op briefadreshouders: Onderzoek naar problematiek van personen die bij de maatschappelijke opvang in Groningen een briefadres aanvragen*. Groningen: O&S Groningen/Zodiak, Grafisch Bedrijf.

Beukeveld, M.T.G., & J. Vosselman (2004). *Over leven zonder huis, Dak- en thuislozenmonitor 2003*. Groningen: Bureau Onderzoek/Zodiak, Grafisch Bedrijf.

Beukeveld, M.T.G., & J. Vosselman (2007). *Plek om te slapen, Dak- en thuislozenmonitor 2006*. Groningen: Bureau Onderzoek/Zodiak, Grafisch Bedrijf.

Ferneer, H., Oldersma, F., & Popping, R. (2010). *The process of homelessness: An event history analysis of lengths of stay in Groningen shelter accommodation*. *European Journal of Homelessness*, 4, 161-176.

Kompas maatschappelijke opvang voor de regio Fryslân, met Leeuwarden als centrumgemeente, 2008 – 2012. Gemeente Leeuwarden.

Oldersma, F.L. (2010). *Dak- en thuisloos in Groningen: Dak- en thuislozenmonitor Groningen 2003-2009*. Groningen: O&S Groningen/Zodiak, Grafisch Bedrijf.

Oldersma, F.L. (2011). *Dakloos in Groningen: Daklozenmonitor Groningen 2003-2010*. Groningen: O&S Groningen.

Oldersma, F.L. (2012a). *Dakloos in Assen: Daklozenmonitor Assen 2006-2010*. Groningen: O&S Groningen.

Oldersma, F.L. (2012b). *Dakloos in Fryslân: Daklozenmonitor Fryslân 2006-2010*. Groningen: O&S Groningen.

Oldersma, F.L. (2012c). *Vlugschrift Daklozenmonitor Groningen 2003-2011*. Groningen: O&S Groningen.

Oldersma, F.L., & Beukeveld, M.T.G. (2009). *Dak- en thuisloos in Groningen: Dak- en thuislozenmonitor 2008*. Groningen: O&S Groningen/Zodiak, Grafisch Bedrijf.

Oldersma, F.L., & Beukeveld, M.T.G. (2010). *Dak- en thuisloos in de regio Emmen: Dak- en thuislozenmonitor Emmen 2006-2008*. Groningen: O&S Groningen/Zodiak, Grafisch Bedrijf.

Onder Dak: Regionaal Kompas Groningen, 2008-2012, centrumgemeente Groningen. Gemeente Groningen.

Planije, M., & Tuynman, M. (2011). *Monitor Stedelijk Kompas 2010: Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang in 39 centrumgemeenten*. Utrecht: Trimbos-instituut.

Stappenplan Stedelijk Kompas: Intensivering van de aanpak van dakloosheid (2007). Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

Stedelijk Kompas 2008-2011 centrumgemeente Assen: Van de straat, zorg op maat! Programma ter bestrijding van (dreigende) dakloosheid en verslaving. Gemeente Assen, afdeling Beleid en Projecten.

Stedelijk Kompas centrumgemeente Emmen. Gemeente Emmen.

Tuynman, M., Planije, M. & Place, C. (2011). *Monitor Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang: Rapportage 2010 Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Rotterdam*. Utrecht: Trimbos-instituut.

Wolf, J. (2002). *Een kwestie van uitburgering*. Amsterdam: SPW.

Bijlage 1: De voorzieningen

In deze bijlage geven we een beschrijving van de verschillende voorzieningen voor daklozen in de provincie Groningen. De voorzieningen verdelen we onder in de volgende categorieën:

- 1) Maatschappelijke opvang: (a) kortdurend verblijf en crisisopvang; (b) langdurend verblijf; en (c) begeleid wonen;
- 2) Dagopvang en dagactiviteiten;
- 3) Activering en werkprojecten;
- 4) Hulpverlening;
- 5) Ambulante woonbegeleiding;
- 6) Ex-gedetineerden.

1a. Maatschappelijke opvang: Kortdurend verblijf en crisisopvang

A-Huis, Stichting Huis (Groningen)

Het A-Huis is een laagdrempelige nachtopvang voor dak- en thuislozen vanaf 18 jaar. Dagelijkse aanmelding (door middel van telefonisch reserveren) is nodig. In de wintermaanden bestaat er een winterregeling en kunnen er maximaal vijftig plaatsen worden geboden. Kenmerken van de nachtopvang zijn acceptatie, sfeerbeheersing en laagdrempeligheid. Kern van de (dag)-opvang zijn bed, bad en brood. Het A-Huis heeft tweeëndertig opvangplaatsen.

Eemshuis, Stichting Huis (Groningen)

Deze voorziening biedt plaats aan zowel mannen als vrouwen. De doelstelling van het Eemshuis is tweeledig. Het is in de eerste plaats een laagdrempelige opvangvoorziening voor dak- en thuisloze personen die in principe voor een beperkte duur (zo kort als mogelijk maar zo lang als noodzakelijk) een plek nodig hebben. Men kan herstellen van het leven op straat en er wordt onderzocht welke doorstroming noodzakelijk en mogelijk is. Een zogeheten time-out voorziening. Naast een tijdelijke opvang van maximaal zes maanden heeft het verblijf vooral tot doel de hulpvraag duidelijk te krijgen, een realistisch plan te formuleren en de juiste doorverwijzing en samenwerking met andere instanties te realiseren. Het Eemshuis heeft tweeëndertig opvangplaatsen.

Crisisopvang Leek, Zienn (Leek)

In de crisisopvang vindt tijdelijke opvang plaats van personen die vanwege een acute psychosociale crisis een tijdelijke 'time-out' nodig hebben. Het gaat om personen die, ongeacht hun leeftijd, in een noodsituatie verkeren en nergens terecht kunnen voor hulp. De crisisopvang is 24 uur per dag bereikbaar en beschikbaar, 365 dagen per jaar. De verblijfsduur in de crisisopvang is zo kort als mogelijk, maar zo lang als noodzakelijk. De crisisopvang heeft plek voor drieëndertig volwassenen en zestien plaatsen voor gezinnen. Voor gezinnen zijn er

meerpersoons slaapkamers met eigen of soms gedeeld sanitair. Er is een eigen woonkeuken die soms gedeeld wordt. Alleenstaanden hebben een eigen kamer en delen het sanitair, zij maken gebruik van de gezamenlijke keuken.

1b) Maatschappelijke (nacht-)opvang: langdurend verblijf

Damsterdiephuis, Stichting Huis (Groningen)

In januari 2006 heeft Stichting Huis de deuren van het Damsterdiephuis geopend. Het Damsterdiephuis is een kleinschalige woon- en zorgvoorziening voor oudere, stabiele alcoholverslaafde thuislozen. Het pand is opgedeeld in twee afdelingen en kent een totale capaciteit van veertien woonunits met plaats voor veertien personen. De cliënt krijgt woonbegeleiding van Stichting Huis en fysieke verzorging en/of verpleging van Thuiszorg Groningen.

De Dollard, Herediep en Prinsenstraat, Stichting Huis (Groningen)

Het betreft kleinschalige woonvoorzieningen in de binnenstad van Groningen. De woonvoorziening bestaat uit diverse woonunits. Bewoners hebben een eigen woonslaapkamer en delen de huiskamer en keuken. De bewoners zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de woning en functioneren zelfstandig. Wel komt er een paar keer per week een woonbegeleider langs om te kijken hoe het gaat en bij wie zij terecht kunnen voor vragen. De woonvoorzieningen zijn er voor mensen die daarvoor in een andere voorziening van Stichting Huis hebben gewoond.

De Terebinten (Delfzijl)

De Terebinten is een particulier woonpension waar onderkomen wordt geboden aan thuisloze personen. De Terebinten biedt plaats aan vijf personen. De Terebinten bestaat uit een viertal woningen in Delfzijl. Van een tweetal woningen is één beschermde woonvorm gemaakt.

Greidhoek, Limor (Veendam)

Woonvoorziening Greidhoek (voorheen Switch) biedt een onderkomen aan thuisloze personen die daarmee in een beschermende omgeving kunnen wonen. Greidhoek biedt plaats aan maximaal twintig personen.

Hiddemaheerd, Limor (Groningen)

Woonvoorziening Hiddemaheerd (voorheen Woonvoorziening Lage der A) betreft gestoffeerde appartementen met koelkast, keukenblok, douche en toilet. De voorziening is bestemd voor thuisloze personen die met enige vorm van begeleiding vrij zelfstandig kunnen leven. Het biedt plaats aan maximaal vijfentwintig personen, zowel mannen als vrouwen.

Ommelanderhuis, Stichting Huis (Groningen)

Het Ommelanderhuis is een sociaal pension voor dak- en thuisloze personen met zware psychiatrische problemen die niet of nauwelijks te behandelen zijn. Het Ommelanderhuis biedt plaats aan maximaal veertig personen, zowel mannen als vrouwen. Alle bewoners zijn bekend bij Lentis. Het Ommelanderhuis biedt bewoners begeleiding in de dagelijkse gang van zaken in huis. Rust en veiligheid worden zoveel mogelijk gewaarborgd. Het verblijf is voor onbepaalde tijd. De helft van de bewonersgroep bestaat uit personen met een zogenaamde dubbele diagnoseproblematiek (psychiatrische- en verslavingsproblematiek). Personen vanaf 23 jaar kunnen in het Ommelanderhuis terecht.

Pension Boterdiep (Kantens)

Pension Boterdiep heeft zijn deuren in 2006 gesloten. Het was een particulier sociaal pension, waartoe ook De Terebinten behoort. De voorwaarde om toegelaten te worden was het accepteren van hulpverlening. Het pension bood plaats aan zestien personen.

1c) Maatschappelijke (nacht-)opvang: begeleid wonen

Beschermd wonen, VNN (Hoogezand)

In Hoogezand biedt Verslavingszorg Noord Nederland in samenwerking met de Groningse GGZ-instelling Lentis een Beschermd Woonvorm aan de zogenaamde Dubbeldiagnose cliënten. Deze cliënten hebben naast een verslaving nog een andere psychiatrische ziekte. Cliënten wordt een beschermde en veilige woonsituatie geboden in een eigen appartement, waarin ze -onder begeleiding- zo zelfstandig als mogelijk kunnen leven. Cliënten kunnen zo lang als nodig is verblijven binnen Beschermd Wonen. Doorstromen naar een meer zelfstandige woonsituatie is mogelijk, maar is geen doel op zich. Er is ruimte voor 24 cliënten: er zijn 16 appartementen in één flatgebouw, waar ook de kantoren van de begeleiding en de inloopruimte gevestigd zijn, en daarnaast zijn er acht satellietwoningen in de buurt van het appartementencomplex.

De Buitenhuizen, Zienn (Leek/Tolbert)

De Buitenhuizen zijn woningen in woonwijken van Leek en Tolbert waar drie of vier bewoners elk hun eigen zit-/slaapkamer hebben en de woonkamer, keuken en badkamer delen. Er is een telefoonaansluiting en internet. Zienn huurt deze woningen van de woningbouwvereniging en heeft deze ook ingericht. Begeleiding wordt geboden vanuit Begeleid Wonen De Vleugel door sociaal-pedagogisch werkers die op afspraak langskomen. Het gaat om Begeleid Zelfstandig Groepswoenen.

De Vleugel, Zienn (Leek)

Trainingscentrum De Vleugel is een opvangvoorziening in Leek voor personen die redelijk zelfredzaam zijn, maar zich nog niet helemaal zelfstandig kunnen redden. De Vleugel is ondergebracht in het pand van Crisisopvang Leek. Men heeft een eigen zit-/slaapkamer en deelt het

sanitair en de witgoedvoorzieningen. Er is een gezamenlijke woonkamer met keuken. Er wordt gebruikgemaakt van een maaltijdvoorziening of bewoners koken zelf. Op De Vleugel werken sociaalpedagogisch werkers. De Vleugel biedt geen 24-uurszorg, in noodgevallen kan men de begeleiding van Crisisopvang Leek inschakelen. De Vleugel beschikt over elf kamers waarvan één voor twee personen; incidenteel wordt een ouder met kind opgenomen.

Hoendiephuis, Stichting Huis (Groningen)

Het Hoendiephuis is een woonpension voor (jong)volwassen dak- en thuislozen met een lichte psychiatrische en/of psychosociale problematiek vanaf 18 tot 30 jaar die hun situatie willen en kunnen verbeteren richting een zelfstandig bestaan. Het Hoendiephuis biedt plaats aan maximaal twintig personen, zowel mannen als vrouwen. Men kan in het Hoendiephuis terecht, indien het verblijf dient ter ondersteuning van een traject dat gericht is op verbetering van de situatie. Hulpverlening wordt uitgevoerd in samenwerking met de ambulante instellingen. Het criterium voor de duur van het verblijf is: zo kort als mogelijk, zo lang als nodig. Het Hoendiephuis heeft twintig opvangplaatsen.

Interwonen, Leger des Heils (Groningen)

InterWonen is huisvesting voor mensen die niet in staat zijn zelfstandig te wonen, maar het wel willen leren. In een pand aan de HW Mesdagstraat wonen volwassen mannen. Zij hebben te maken met verschillende problemen tegelijkertijd. Het pand heeft een woonfunctie, de cliënten huren er een kamer en worden individueel begeleid. Het Leger des Heils heeft de problemen waar de cliënten mee te maken hebben, opgedeeld in de volgende categorieën: lichamelijke gezondheid, psychische gezondheid, woonvaardigheden, sociale vaardigheden, financiën, verslaving, zingeving, relatie met justitie, dagbesteding en huisvesting. Bij de start van het hulpverleningstraject worden de problemen van de cliënt in kaart gebracht en worden samen met de cliënt doelen gesteld om aan te werken. De begeleiders helpen de cliënten op punten waarbij zij begeleiding nodig hebben. De cliënten worden aangemeld door hulpverleningsinstanties, reclassering of een andere (voorliggende) afdeling van Leger des Heils Noord. Juist omdat er op verschillende gebieden een probleem is, wordt veel samengewerkt met anderen, zoals de geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg, reclassering, woningbouwcorporaties en ook de gemeente Groningen (met name afdeling Sociale Zaken).

Lauwershuis, Stichting Huis (Groningen)

Het Lauwershuis is een woontrainingscentrum met plek voor veertien personen voor wie de stap naar zelfstandig wonen nog te groot is. Zij moeten in staat zijn om zelfstandig te wonen onder beperkte begeleiding. Zaken als koken, wassen, schoonmaken, het beheren van financiën dienen bewoners onder de knie te hebben, evenals bepaalde sociale vaardigheden. Tevens bestaan er beperkte mogelijkheden om

gedurende een overgangperiode tijdens het zelfstandig wonen gebruik te maken van ambulante woonbegeleiding. Het Lauwershuis biedt plaats aan maximaal veertien personen, zowel mannen als vrouwen. In principe woont men zelfstandig en huurt men de kamer rechtstreeks van de woningcorporatie. Personen vanaf 20 jaar kunnen een jaar in het Lauwershuis wonen. Onder voorwaarden kan deze periode met een half jaar verlengd worden.

Vast en Verder, Leger des Heils (Groningen)

Vast en verder is een opvang- en woontrainingsproject voor justitiabele jongeren tot en met 23 jaar. De jongeren hebben een multi-probleemproblematiek zoals (ernstige) gedragsproblemen en vaak een justitiële achtergrond. De intensieve woonbegeleiding is erop gericht dat deze jongvolwassenen worden voorbereid op zelfstandig wonen en werken.

2) Dagopvang en dagbesteding

De Kustersgang, Leger des Heils (Groningen)

De Kustersgang is een dagopvang van het Leger des Heils en biedt vijftig plaatsen. Men kan er eten, drinken, douchen, scheren, kleding laten wassen en zijn haar laten knippen. Een verpleegkundige van de GGD houdt wekelijks spreekuur.

Stichting Open Hof (Groningen)

De Stichting Open Hof is een oecumenisch inloopcentrum, een dagopvang met vijftig plaatsen. Men kan hier koffie drinken, brood eten, kleding krijgen en gebruikmaken van spreekuren. Medewerkers van het OGGz-team en VNN houden wekelijks spreekuur. In samenwerking met de dienst SOZAWE wordt inkomensbeheer aangeboden. Verder is er een humanistisch en een pastoraal spreekuur. Op zondag wordt een kerkdienst gehouden.

3) Arbeid en werkprojecten

WerkPro (Groningen)

WerkPro ontwikkelt en ontplooit in Noord Nederland activiteiten voor mensen zonder werk. Deze activiteiten zijn waar mogelijk gericht op doorstroom naar werk of zelfstandig ondernemerschap. Voor doelgroepen waarbij werk (nog) niet aan de orde is, vinden binnen het bedrijfsonderdeel Dagbesteding de volgende activiteiten plaats, alle gericht op een zinvolle dagbesteding en maatschappelijke participatie:

- De Riepe: Straatmagazine voor Noord-Nederland.
- De Wasplaats: Een project waarbij bewoners uit de nachtopvang een vorm van dagbesteding wordt aangeboden. Activiteiten zijn bijvoorbeeld wassen, strijken en baliewerkzaamheden.
- Groenwerk: Een dagbestedingsproject voor personen met een ernstig drankprobleem.

- Het Tussenhuis: Het Tussenhuis is opgezet voor deelnemers binnen het Twaalfde Huis en Groenwerk voor wie de afstand tot de arbeidsmarkt nog zodanig groot is dat een reïntegratietraject richting regulier werk nog niet aan de orde is. Deelnemers aan dit project kunnen aan de slag bij diverse werkbedrijven van WerkPro (of daarbuiten),
- Het Twaalfde Huis: Een dagbestedingproject voor verslaafden. Er is een houtwerkplaats, een fietsenmakerij en een naaiatelier. De Groningse verslaafden werken ook buiten de deur, ze maken bedrijven schoon of delen in de binnenstad folders uit. City Works, een uitzendbureau voor daklozen, haalt hen met busjes op.

4) Hulpverlening

GGZ, Lentis

Lentis biedt mensen met psychische en psychiatrische problemen een grote verscheidenheid aan hulp aan. Lentis heeft diverse zorggroepen waaronder Linis die is gericht op mensen met psychiatrische kwetsbaarheid bij wie het maatschappelijk functioneren en participeren en de kwaliteit van leven in het geding is. Linis biedt hulp in en vanuit zes centra voor geestelijke gezondheidszorg die mensen van 18 tot 65 jaar ondersteunen. Het gaat daarbij om mensen die door hun psychiatrische problemen in het dagelijks leven op verschillende gebieden moeilijkheden ervaren, en/of hier in een crisis terecht komen. Zij worden thuis of in één van de centra geholpen en kunnen bij Linis terecht voor: advies, diagnostiek, behandeling en begeleiding, gericht op herstel en maatschappelijk functioneren. Daarnaast biedt Linis ook langdurige zorg, arbeid en dagbesteding en wonen in een beschutte en tolerante omgeving.

OGGz Groningen, GGD Groningen

De gemeente Groningen is verantwoordelijk voor het bevorderen van de gezondheid, veiligheid en welzijn van de burgers van de stad. De GGD Groningen van de Hulpverleningsdienst (HVD) voert het gezondheidsbeleid van de gemeente Groningen uit. Met betrekking tot de OGGz heeft de GGD Groningen als visie dat 'moet worden voorkomen dat bewoners van de stad Groningen worden uitgesloten van zorg'. Hiervoor heeft de GGD Groningen een OGGz-team en is het OGGz-samenwerkingsverband in het leven geroepen dat bestaat uit: Geestelijke Gezondheidszorg (Lentis), Maatschappelijke en Juridische Dienstverlening (MJD), Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), GGD Groningen. Het samenwerkingsverband heeft als doel langdurige zorgafhankelijke personen met complexe problemen en vaak zonder een expliciete hulpvraag beter te helpen. Het gaat dan niet alleen om de groep die als lastig wordt ervaren, maar ook om mensen met 'stille' problematiek. Onder stille problematiek wordt verstaan het vaak grote psychische- en of sociale leed achter gesloten deuren, waarbij geen sprake is van overlast.

Schuldhelpverlening en budgetbeheer, Groningse Kredietbank

De Groningse Kredietbank (GKB) is een onderdeel van de dienst Sociale Zaken en Werk (SOZAWE) van de gemeente Groningen. De GKB verstrekt niet alleen leningen, maar biedt daarnaast ook informatie, advies en bemiddeling aan inwoners van de stad Groningen die (acute) financiële problemen hebben. De GKB kan helpen door bijvoorbeeld een vrijwillige schuldregeling of, als dat niet lukt, door een wettelijke schuldsanering. Mensen kunnen ook in aanmerking komen voor budgetbeheer; de GKB beheert dan hun inkomsten en uitgaven. De GKB voert ook beschermingsbewind uit en regelt in dat geval dat een bewindvoerder financiën regelt van een cliënt die dit door een psychische of lichamelijke beperking niet zelf meer kan.

Stichting Maatschappelijke en Juridische Dienstverlening

De Stichting Maatschappelijke en Juridische Dienstverlening (MJD) is een brede welzijnsorganisatie in Groningen, die mensen van alle leeftijden en achtergronden stimuleert om mee te doen in de maatschappij. De MJD biedt maatschappelijk werk, sociaal juridische dienstverlening, jeugd- en jongerenwerk, randgroepenwerk, straathoekwerk, sportbuurtwerk, ouderenadvieswerk, minderhedenwerk en intensieve ambulante hulpverlening aan alle inwoners van Groningen.

Verslavingszorg Noord Nederland

Iedereen die in Groningen, Friesland op Drenthe woont en vragen heeft over of problemen met alcohol, drugs, medicijnen of gokken, kan terecht bij Verslavingszorg Noord Nederland (VNN). De zorg van VNN richt zich op alle stadia van gebruik. VNN houdt zich bezig met zowel voorlichting en preventie, reclassering, behandeling en begeleiding, sociale verslavingszorg als palliatieve zorg. Sociale verslavingszorg is gericht op ernstig en langdurig verslaafden. Het betreft veelal personen met complexe problematiek die zorg mijden en daardoor moeilijk te bereiken zijn. De zorg aan deze doelgroep wordt vormgegeven in samenwerking met partners zoals Lentis, de GGD, de maatschappelijke opvang en lokale overheden. Op het gebied van de sociale verslavingszorg biedt VNN onder meer algemene zorgbegeleiding, woonbegeleiding, inloopvoorzieningen en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz). Een ambulante OGGz-team legt actief contact met mensen die het moeilijk vinden om hulp te vragen.

Christelijke Verslavingszorg voor Noord Nederland, Stichting Terwille

Stichting Terwille biedt professionele christelijke verslavingszorg aan verslaafden in Noord Nederland. Drie provincies vallen onder deze regio; Groningen, Friesland en Drenthe. Terwille biedt hulp aan jongeren en volwassenen, die zichzelf (tijdelijk) niet zelfstandig in de samenleving kunnen redden. Ze hebben een verslavingsprobleem of ze raken uit evenwicht in hun omgeving door de verslavingsproblematiek. Naast mogelijkheden voor cliënten om op eigen initiatief, eventueel via de Telefonische Hulpdienst, bij Terwille terecht te komen zijn er ook

initiatieven tot outreachende hulpverlening. Zo is er in samenwerking met de Gemeente Groningen het project 'Terplekke'. Medewerkers van Terwille zoeken dakloze cliënten op in de dagopvang Open Hof en De Kosterengang. Op deze manier proberen medewerkers van 'Terplekke' de verslaafde cliënten proactief te helpen.

Woonkans

Bureau Woonkans voert in opdracht van de gemeente Groningen het tweede kansbeleid in de stad uit. Bureau Woonkans is erop gericht huisuitzetting te voorkomen of een succes te maken van een tweede kans. Het streven is de samenstelling van een pakket hulp dat optimaal is afgestemd op de individuele situatie van elke cliënt, als voorwaarden voor de (her)huisvesting. Bureau Woonkans zet zich in voor drie verschillende doelgroepen: (a) Uitgezette personen die voor overlast hebben gezorgd en/of een huurschuld hebben; (b) Zittende huurders die voor overlast zorgen en/of een huurschuld hebben; (c) Kwetsbare personen die om andere redenen problemen hebben om een huis te krijgen en zelfstandig te wonen. Bureau Woonkans werkt samen met verschillende instanties om de hulpverlening zo goed mogelijk te kunnen afstemmen op de individuele situatie van elke cliënt. Het betreft de Woningcorporaties De Huismeesters, Lefier, Nijestee, Patrimonium en Woonstade en de volgende instellingen voor hulp- en dienstverlening: Lentis; MJD; Reclassering Nederland, regio Noord-Nederland; Stichting Huis; VNN.

5) Ambulant begeleid wonen

"10" voor Toekomst, Leger des Heils

Onder de projectnaam "10" voor Toekomst wordt intensieve ambulante woonbegeleiding geboden aan gezinnen met kinderen tot 18 jaar. Het gaat om gezinnen die tegelijkertijd met diverse problemen te maken hebben en die daardoor hun zelfstandigheid dreigen te verliezen. Het is een gezinsondersteunings- en begeleidingsprogramma en het kent een outreachende werkwijze: de hulp wordt actief aangeboden aan mensen in hun eigen leefsituatie. Het uitgangspunt is een integrale benadering waarbij diverse elementen van thuiszorg, jeugdhulpverlening en opvang zijn verweven. De naam "10" voor Toekomst verwijst naar tien aandachtsgebieden in de thuissituatie waarop de hulp zich richt, zoals opvoedingsondersteuning, huishoudelijke ondersteuning en hulp bij administratie en financieel beheer.

Biba Bon, Stichting Huis

Het project Biba Bon Bida Bon is een begeleid woon- en dagbestedingsproject voor Antilliaanse en Arubaanse jongeren vanaf 16 jaar tot en met 25 jaar, zowel mannen als vrouwen. Er zijn vier woningen, elke woning biedt ruimte aan drie bewoners. Als de jongere binnen een jaar het begeleidingstraject succesvol doorloopt, wordt er een woning aangevraagd of krijgt hij een ander passend aanbod, passend bij zijn financiële situatie. Er is plaats voor vijftien personen.

Grijs Genoegen, Leger des Heils

Grijs Genoegen werkt bij thuiswonende ouderen die in een sociaal isolement terecht zijn gekomen of dreigen te komen. De oorzaken van een isolement kunnen heel verschillend zijn, er is weinig contact meer met familie of vrienden. Financiële problemen, alcoholproblemen, angst, een gevoel van onveiligheid in de woonomgeving of verdriet door het verlies van een partner kunnen ertoe leiden dat ouderen zich gaan afzonderen en in een sociaal isolement terechtkomen. De doelgroep van Grijs Genoegen kenmerkt zich door het feit dat men vaak meerdere complexe problemen heeft en dat men zorg mijdt.

Kamers met Kansen, Campus Diep

Deelnemers aan Kamers met Kansen moeten tussen de 18 en 27 jaar oud zijn, in Groningen wonen en een opleiding volgen bij het Noorderpoort, het Alfa-college of aan een andere school in Groningen. In een aantal voorzieningen verspreid over de stad Groningen wordt ondersteuning geboden en soms ook hulp, gericht op wonen, leren en werken. Deelname is voor maximaal twee jaar waarna zelfstandige huisvesting mogelijk is. Bij Campus Diep zijn een aantal organisaties betrokken: Woningcorporatie Nijestee, huisvesting; Stichting Huis, hulp bij wonen; ROC Alfa-college en ROC Noorderpoort, opleiding; Werkpro, re-integratie en werk-leertrajecten; MJD Groningen, (jeugd)hulpverlening; Elker, jeugdhulpverlening; Gemeente Groningen, dienst OCSW. Er is plaats voor vijftien personen.

Proefwoningen, Stichting Huis

Begeleid zelfstandig wonen kan in een door Stichting Huis gehuurde woning. De cliënt kan in een jaar (langer is mogelijk), met begeleiding, bewijzen dat hij in staat is zelfstandig te wonen. Als dit lukt dan kan de woning op naam van de cliënt worden gezet. Er is plaats voor zestig personen.

Thuisbegeleiding, Limor

Thuisbegeleiding is begeleiding voor mensen met woonproblemen in de eigen woonsituatie. Dat kunnen problemen zijn als: je huis op orde houden, uitkomen met je huishoudgeld, met instanties omgaan, enz. Thuisbegeleiding is erop gericht de woonproblemen de baas te worden, voordat de situatie uit de hand gaat lopen. Stapsgewijs krijgen mensen weer greep op zaken als huishouden, geld, sociale contacten en kan men weer structuur in de dag aanbrengen.

Woonbegeleiding, Verslavingszorg Noord Nederland

Ambulante woonbegeleiding vindt plaats in de eigen thuissituatie, zowel in de eigen woning als in een huis dat gehuurd wordt door Verslavingszorg Noord Nederland (VNN). Bij de begeleiding staan maatschappelijke integratie en zo zelfstandig mogelijk wonen centraal. Er is geen direct toezicht op wonen en de begeleiding is beperkt tot een aantal uren per week. De begeleiding is vaak langdurig van aard.

Woonondersteuning, Zienn

In de drie noordelijke provincies biedt Zienn Woonondersteuning aan huis aan vanuit haar kantoren in Drachten, Heerenveen, Hoogezand, Leeuwarden, Ruinen, Sneek en Tolbert. De cliënten hebben te maken met een eigen ambulante woonbegeleider. Tot de doelgroep behoren mensen die de grip op hun leven hebben verloren door een combinatie van problemen. De begeleiding aan huis is onder meer gericht op het voorkomen van huisuitzetting en/of geeft een steun in de rug voor wie na verblijf in een voorziening weer zelfstandig gaat wonen. Men kan hulp krijgen bij: zelfstandig wonen; regulatie van psychiatrische en/of verslavingsproblematiek; het verwerven of handhaven van structuur, dagbesteding en zo mogelijk werkgerelateerde activiteiten; het onderhouden en uitbreiden van een sociaal netwerk.

6) Ex-gedetineerden

Nazorg ex-gedetineerden, Veiligheidshuis Groningen

Het Veiligheidshuis Groningen houdt zich bezig met het terugdringen van recidive door een persoonsgerichte aanpak rondom de (jeugdige) plegers en de slachtoffers van criminele activiteiten. Er vindt samenwerking plaats tussen justitie-instellingen en gemeentelijke en maatschappelijke organisaties. Het Veiligheidshuis hanteert een persoonsgerichte aanpak die zich richt op het gehele systeem rondom een plegger van criminele activiteiten. In juni 2007 is in de gemeente Groningen het Coördinatiepunt Nazorg Ex-gedetineerden opgezet en vindt sinds begin 2009 in het Veiligheidshuis plaats. De nazorg van ex-gedetineerden richt zich op een aantal aandachtspunten die van belang zijn voor een goede start voor ex-gedetineerden: geldig ID-bewijs, huisvesting, inkomen, het goed aansluiten van de zorgverlening, schuldenproblematiek.

Bijlage 2: Woningvoorraad corporaties

In hoofdstuk 2 rapporteren we over de aantallen huisuitzettingen. Onderstaande tabel geeft de betreffende woningcorporaties weer en hun woningvoorraad volgens een opgave van het Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV).

Woningvoorraad van corporaties in de provincie Groningen

Corporatie	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Corporaties stad						
Groningen	35.156	35.026	34.421	34.214	34.490	34.426
Acantus	14.243	13.885	13.461	13.332	13.151	13.178
Lefier *	8.196	8.009	7.889	7.922	7.899	7.650
Marenland	2.213	2.218	2.217	2.212	2.205	2.240
Wierden en Borgen	4.999	5.046	5.050	4.983	5.050	5.049
Wold en Waard	4.627	4.614	4.671	4.657	4.557	4.474
Woonborg	993	996	995	987	988	985
Totaal	70.427	69.794	68.704	68.307	68.340	68.002

* Lefier is op 1 januari 2009 ontstaan door fusie van de corporaties In uit Groningen, Volksbelang uit Hoogezand en Wooncom uit Emmen. Over de periode 2006-2008 vermelden we bij Lefier het aantal woningen van Volksbelang en Wooncom.

BASIS VOOR BELEID

ONDERZOEK
en STATISTIEK
GRONINGEN

BEZOEKADRES

Eendrachtskade ZZ 2
9726 CW Groningen

POSTADRES

Postbus 1125
9701 BC Groningen

T (050) 367 56 30

F (050) 367 56 33

E info@os.groningen.nl

I www.os-groningen.nl